

Nr 137.

Av herr Åkerström, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.

Att svenska folket omfattar vårt militära försvar med ett positivt intresse behöver icke ifrågasättas. Det utrikespolitiska världsläget tvingar även vårt land till betydande militära utgifter för värnandet av vår neutralitet, frihet och oberoende.

Emellertid kan icke denna omständighet leda till att vi avstår från en diskussion om hur stor del av våra sammanlagda resurser, som rimligen bör ställas till förfogande för försvarets räkning.

När riksdagen vid tidigare tillfällen beslutat om försvarets organisation, har den icke alltid varit fullt medveten om vilka konsekvenser som dessa beslut skulle föra med sig för framtiden. Förklaringen härtill torde till stor del vara att finna i den snabba tekniska utvecklingen. De förutsättningar som den nuvarande försvarsorganisationen bygger på har på många punkter radikalt förändrats. Resultatet har blivit större krav på folkhushållets resurser än som ursprungligen beräknats.

De totala försvarskostnaderna — inberäknat medelsförbrukningen under kapitalbudgeten — kan enligt statsverkspropositionen uppskattas till 1 875 miljoner kronor under budgetåret 1952/53 och till omkring 2 150 miljoner kronor för 1953/54. Om pensionskostnader samt civilförsvarets kostnader medräknas, torde den sammanlagda summan motsvara minst 32 % av beräknade inkomster av skatter för budgetåret 1953/54.

De senaste årens utveckling av försvarskostnaderna kan, det oroliga utrikespolitiska läget till trots, icke tillåtas att fortsätta, om vi menar allvar med talet om att vidmakthålla svenska folkets levnadsstandard. Regeringen måste allvarligt överväga åtgärder som pressar försvarsutgifterna nedåt, även om detta måste leda till en annan organisation och en försvagning av krigsberedskapen.

Statsrådet och chefen för försvarsdepartementet har uttalat att han finner det i hög grad angeläget, att statsmakterna nu fattar beslut om långsiktiga planer för de materielområden där dylika för närvarande saknas.

Mot ett framläggande av dessa förslag till långsiktiga planer torde i och för sig ingenting vara att invända. Riksdagen får härigenom en bättre överblick av utgiftsutvecklingen på längre sikt. Statsrådets förslag innebär bl. a. att materielanskaffningsplanerna realiseras i långsammare takt än som föreslagits av de militära myndigheterna. Den del som berör armén, anskaff-

ning av tygmateriel m. m., kostar 310 miljoner kronor per budgetår, sålunda 3 100 miljoner kronor för budgetåren 1953/54—1962/63.

Redan för nästa budgetår och följande synes det av flera skäl vara nödvändigt att eftersträva ytterligare nedprutningar på de militära myndigheternas äskanden. Härvid förefaller det möjligt att vid punkten 33, Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m., fortsätta på den av statsrådet beträdda vägen genom att fördela 3 100 miljoner kronor på 13 år i stället för å föreslagna 10 år. De olägenheter som skulle följa härav förefaller överkomliga. Härigenom skulle en smidigare anpassning till den tekniska utvecklingens krav bättre kunna tillgodoses. Medelsbehovet kan härigenom nedbringas, i första hand för kommande budgetår, med 71 miljoner kronor och därjämte torde det under samma punkt begärda beställningsbemyndigandet kunna skäras ned förslagsvis 200 miljoner kronor.

Med stöd av det anförda hemställer jag,

att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln, punkten Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m., måtte besluta:

a) att icke oförändrat godkänna den plan som framlagts för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1962/63.

b) bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 600 000 000 kronor; samt

c) att till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 239 000 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1953.

E. Oskar Åkerström.